

Genişletilmiş Özet

Genç Yetişkinlerde Anlam Arayışının Yalnızlık ve Dijital Oyun Bağımlılığı İlişisindeki Aracı Rolü

Giriş

Çevrimiçi ve çevrim dışı olarak oynanabilen oyunların yaratıcılık, problem çözme gibi bazı olumlu etkileri varsa da, kullanım amacı ve sıklığına göre değişen olumsuz etkileri ve riskleri de mevcuttur. Bu risklerin en önemlisi giderek tüm dünyada halk sağlığı sorunu olarak ele alınan dijital oyun bağımlılığıdır. Klasik bağımlılık türlerinden farklı olarak beden sağlığına zarar verecek herhangi bir zararlı madde içermeyen dijital oyun bağımlılığı; aile ve sosyal ilişkilerde bozulma, öfke kontrolünde bozukluk, bağımsız düşünememe gibi olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Araştırmalarda dijital oyun bağımlılığının internet bağımlılığı ile, internet bağımlılığının da yalnızlık ile doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili olduğu bulgularına ulaşılmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı sosyal ve duygusal yalnızlık ile dijital oyun bağımlılığının alt boyutları arasındaki ilişkide hayatın anlamı ve amacının aracı rolünü araştırmaktır. Alan yazınında yalnızlık duygusu ile bireyi dijital oyun bağımlılığına iten nedenlerin varoluşsal kaygılar ve bireyin anlam arayışı açısından ele alınmadığı fark edilmesi bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Çalışmada; öncü teorisyenlerin tartişmaları ışığında, üniversite öğrencileri örneklemini üzerinden genç yetişkinlerin anlam arayışının dijital oyun bağımlılık düzeyi ile yalnızlık ilişkisi arasındaki aracı rolü araştırılmıştır.

Yöntem

Kesitsel tipteki bu çalışmanın örneklemini üniversitelerin farklı bölümlerinde eğitime devam eden 1152'si (% 78) kadın, 324'ü (% 22) erkek olmak üzere toplam 1476 katılımcıdan oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu; Aydın Kaya ve Peker (2015) tarafından geliştirilen Hayatın Anlamı Ölçeği; Hazar ve Hazar (2019) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılarak uyarlanan "Oyun Bağımlılığı Ölçeği ve De Jong Gierveld tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması Çavdar, Bağcı, Çorbacı, Sarıtaş ve Taşdelen Yayvak (2015) tarafından yapılan De Jong Gierveld Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Veriler Aralık 2020-Mart 2021 tarihleri arasında elektronik ortamda toplanmıştır. Araştırmanın verileri SPSS ve AMOS programları kullanılarak analiz edilmiştir. Tek ve çok değişkenli normallik çarpıklık ve basıklık katsayıları ile; Hayatın Anlam ve Amacı, Dijital Oyun Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeği'nin güvenilirlikleri Cronbach alfa katsayısı (α) ile incelenmiştir. Sosyal yalnızlık ve duygusal yalnızlık araştırmanın bağımsız değişkenleridir. Hayatın amacı ve anlamı araştırmanın aracı değişkenidir. Aşırı odaklanma ve erteleme; yoksunluk ve arayış; duygu değişimi ve dalma ise araştırmanın bağımlı değişkenleridir. Değişkenler arasındaki ilişkiler Yapısal Eşitlik Modeli uygulamalarından Yol (Path) Analizi ile araştırılmıştır. Elde edilen bulgular $p < .05$ anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

Bulgular

Araştırma sonucunda genç yetişkinlerin hayata anlam verme tutumu orta değerde, sosyal ve duygusal yalnızlık düzeyleri ise sosyal olarak normal ancak duygusal yalnızlık boyutu üst değerde, dijital oyun bağımlılık düzeyleri ise ortalama değerin altında bulunmuştur. Çalışmada cinsiyete göre toplam hayatın anlam ve amacı puanları ile dijital oyun bağımlılığı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kadınlar hayata anlam vermede erkeklere göre daha yüksek puan ortalamasına sahiptir. Dijital oyun bağımlılığı toplam puan ile aşırı odaklanma ve erteleme, çatışma yoksunluk ve arayış alt boyutlarında erkekler kadınlara göre daha yüksek puan ortalamasına sahipken duygu değişimi ve dalma alt boyutunda ise kadınlar daha yüksek puan almıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda yürütölen yol (path) analizine göre sosyal yalnızlık ve duygusal yalnızlık hayatın anlamı ve amacını negatif yönde ve anlamlı düzeyde yordamaktadır. Söz konusu değişkenler hayatın anlamı ve amacındaki varyansın % 25'ini açıklamaktadır. İkinci olarak hayatın anlamı ve amacı; dijital oyun bağımlılığının alt boyutları olan aşırı odaklanma ve ertelemeyi, yoksunluk ve arayışı, duygu değişimi ve dalmayı negatif yönde ve anlamlı düzeyde yordamaktadır. Hayatın anlamı ve amacı aşırı odaklanma ve ertelemedeki varyansın % 10'unu, yoksunluk ve arayıştaki varyansın % 5'ini, duygu değişimi ve dalmadaki varyansın % 6'sını açıklamaktadır. Elde edilen sonuçlar verinin model ile mükemmel düzeyde uyum sağladığını göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma ile Dijital oyun bağımlılığı, duygusal yalnızlık, anlam arayışı, sosyal yalnızlık genç yetişkinlerde oyun bağımlılığı ve yalnızlık ilişkisinde hayatın anlam ve amacının aracı rolü ortaya konulmuştur. Boş zaman değerlendirme faaliyeti gibi görölen dijital oyun bağımlılığında hayatın anlamı konusunda yaşanan sorun sosyal ve duygusal yalnızlığa itmekte, yoğun yalnızlık duygusu yaşayan bireyler bu yalnızlıktan kurtulmak için dijital oyunlara yönelmektedir. Yalnızlık ve anlamsızlıktan kurtulmanın yolu dijital platformlar ve oyunlara sığınmakla değil; bireysel, sosyal ve küresel sorumluluk duygusuyla hareket ederek hayata karşı tutumda temel bir değişimi gerçekleştirmekle mümkündür. Ulusal düzeyde dijital ve davranışsal bağımlılıkla mücadele eylem planlarında özellikle çocuklar, ergenler, genç yetişkinler için öncelikle hayatın anlam ve amacı ile ilgili farkındalık çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Dijital oyun bağımlılığı, duygusal yalnızlık, anlam arayışı, sosyal yalnızlık